

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่น ระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (Political Participation) หรือที่เรียกกันว่า ปกครองตนเอง (Local Self Government) ตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือ มีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบลมีการดำเนินการ โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดทิศทางการวางแผนพัฒนาตำบลกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ย่อมที่จะสามารถแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชนระดับตำบล ได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกดีว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อถิ่นอาศัย ซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

แต่ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ถึงแม้ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจค่อนข้างถูกต้อง ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหา และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และมีความต้องการใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นก็ตาม แต่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บังคับใช้ไปแล้ว พบว่า มีการร้องเรียน และตรวจสอบพบการทุจริตหลายรูปแบบในองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ด้วยเหตุดังกล่าวเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลหย่อนประสิทธิภาพในการบริหาร ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจได้ ส่งผลให้สังคมเกิดความเคลือบแคลงใจในกระบวนการบริหารจัดการ นอกจากนี้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ได้ผ่านการร้องเรียนหรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานต่างๆ ก็ยังมีอีกมาก ซึ่งล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข สิ่งที่ทำหายขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทักษะคิด วิถีคิด วิธีการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ไปสู่ข้าราชการยุคใหม่ ดังนั้นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรตระหนักถึงการดูแลบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่พี่น้องประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างค้ำชู ปกป้องรักษาให้เป็นที่พึ่งยามทุกข์ สร้างความสุขให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึงรอบด้าน มุ่งปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า สร้างชุมชน ให้เข้มแข็ง มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547 : 10-11)

สำหรับอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 6 ตำบล 71 หมู่บ้าน ในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลกุตุสุมิ, เทศบาลตำบลสระพังทอง, องค์การบริหารส่วนตำบลคุ้มเก่า, องค์การบริหารส่วนตำบลสงเปลือย, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ และองค์การบริหารส่วนตำบลกุตุสุมิคุ้มใหม่ ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ประจำในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ และทำงานร่วมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ยังมีไม่มากนัก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการตัดสินใจในการบริหารงานด้านต่างๆ ยังขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้บริหาร และผู้มีอิทธิพลเสียเป็นส่วนใหญ่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้ศึกษาต้องการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ข้อเสนอแนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตของอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลคุ้มเก่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ องค์การบริหารส่วนตำบลสงเปลือย

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเขาวง ทั้งหมด 4 แห่ง จาก 43 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 86 คน โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น จึงได้นำแนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมของ ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2533 : 10-11) มาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย

- 3.1 การมีส่วนร่วมประชุม
- 3.2 การมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการ
- 3.3 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
- 3.4 การมีส่วนร่วมดำเนินงาน
- 3.5 การมีส่วนร่วมประเมินผล

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

- 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 4.1.1 ภูมิปัญญา
 - 4.1.2 เพศ
 - 4.1.3 ระดับการศึกษา
 - 4.1.4 อาชีพ
- 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 4.2.1 การมีส่วนร่วมประชุม
 - 4.2.2 การมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการ
 - 4.2.3 การมีส่วนร่วมดำเนินงาน
 - 4.2.4 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
 - 4.2.5 การมีส่วนร่วมประเมินผล

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาการศึกษา

มีนาคม – มิถุนายน 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือ การทำงานร่วมกันของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ ในการศึกษาครั้งนี้ การมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสนอปัญหา ค้นหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาร่วมวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2. การมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา แก้ไขหรือทบทวนแผนงาน/โครงการที่จะแก้ไข และกำหนดโครงการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญห เลือกลงแผนงาน/โครงการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4. การมีส่วนร่วมดำเนินงาน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการสำรวจข้อมูลต่างๆ การพัฒนาท้องถิ่น โดยการแนะนำ

5. การมีส่วนร่วมประเมินผล หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมการประเมินผลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการติดตามการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามโครงการและแผนงาน

การมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะบริหารและพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นไปตามความต้องการของส่วนรวม และการทำงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะเป็นการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มร่วมประชุม ร่วมกันพิจารณาโครงการ ร่วมดำเนินการร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผลตลอดจนมีการประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกันเสมอ อันจะได้แนวทางที่ดีที่สุดมาปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล
กุดสิมคุ้มใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลคุ้มเก่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ
และองค์การบริหารส่วนตำบลสงเปลือย รวมทั้งหมด 86 คน

ประโยชน์การศึกษา

ข้อมูลจากการศึกษารั้่งนี้ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะ
ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้เป็นข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนา
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น
ต่อไปในอนาคต